

Брюксел, 13.9.2017 г.
COM(2017) 479 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И
СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКАТА
ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА**

**Инвестиране в интелигентна, иновационна и устойчива промишленост
Обновена стратегия на ЕС за индустриалната политика**

1. Европейската промишленост в условията на нова индустриална ера

Като основен двигател на производителността и иновациите промишлеността винаги е била крайъгълен камък за икономическия просперитет в Европа. Можем да разчитаме на силна промишлена база, но необходимо държавите членки, институциите на ЕС и най-вече самият отрасъл да положат сериозни усилия, за да се запазят и укрепят водещата позиция на Европа в тази сфера в ерата на глобализацията, предизвикателствата, свързани с устойчивостта, и бързите технологични промени.

В политическите насоки на председателя Юнкер беше подчертано значението на силната и високоефективна промишленост за бъдещето на европейската икономика, както и необходимостта до 2020 г. делът на промишлеността в БВП на ЕС да стане отново 20 %. Индустрията осигурява 36 милиона преки работни места¹ и допринася за високите стандарти на живот на нашите граждани. Тя играе ключова роля за подкрепата на водещата позиция на Европа в световен мащаб и нейния международен авторитет. Съвсем наскоро председателят на Европейския парламент също припомни отново колко е важно европейската промишлена база да бъде сред ключовите акценти на нашите политики².

Европа е световен лидер в редица сектори, особено що се отнася до онези, за които са характерни нисковъглеродни и високотехнологични продукти и услуги с висока добавена стойност. Тази позиция е постигната благодарение на голям единен пазар с 500 милиона потребители, стабилни вериги за създаване на стойност, талантлива и квалифицирана работна сила и научна база от световна величина. Въпреки това е необходимо да се положат сериозни усилия, за да се адаптираме към предизвикателствата и да се възползваме от огромните възможности на новата индустриална ера³.

Тази нова индустриална ера се характеризира с ускорен темп на икономически, социални и екологични промени, както и с пробиви на технологиите в области като роботиката, интернет на предметите, изкуствения интелект, енергийните системи и биоикономиката. С помощта на информационните технологии автоматизацията преобразява традиционните производствени процеси и естеството на трудовата дейност. Промислеността е все по-интегрирана в световните вериги за създаване на стойност със силнозастъпени компоненти, свързани с услуги. Нововъзникващи бизнес модели водят до смущения във функционирането на традиционните пазари.

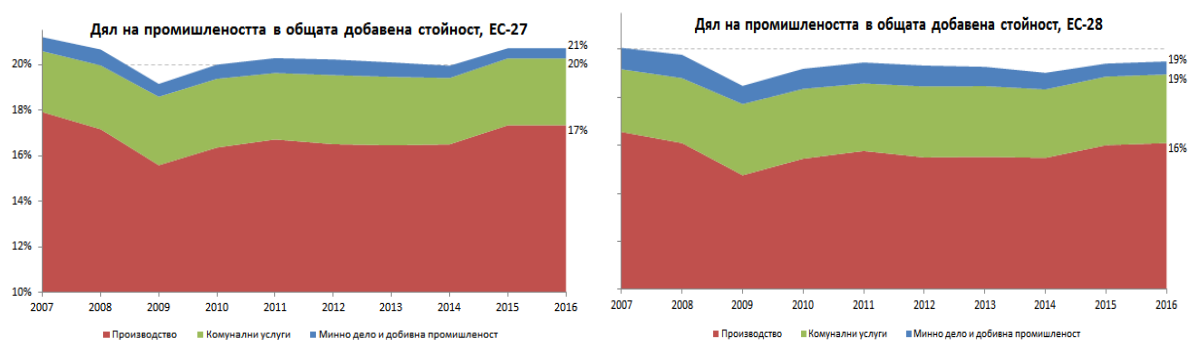
¹ Тези данни включват производството, добивната промишленост и отраслите на комуналните услуги. Те не отчитат бизнес услугите и строителството, които обаче са тясно свързани с промишлеността на ЕС, и не на последно място на фона на нарастващата роля на веригите за създаване на стойност и на ориентирането към услуги.

² <http://www.europarl.europa.eu/the-president/en/newsroom/speech-by-the-president-of-the-european-parliament-antonio-tajani-to-the-european-council-meeting-on-22-june-2017>.

³ Виж документа за размисъл на Комисията относно извличането на ползите от глобализацията (COM(2017) 240).

Самите иновации и създаването на стойност търпят дълбоки промени, които се дължат на ново поколение потребители, които имат очаквания за съвместно създаване на стойност, за свързаност и за резултати в реално време. Това размива разграничението между производството и услугите. Данните се превръщат в нов конкурентен фактор в нашия свързан свят. Предвид факта, че природните ресурси са ограничени и изменението на климата се усеща все по-осезаемо, търсенето на устойчиви продукти и кръговото потребление ще нарастват експоненциално.

Тези тенденции са реални и необратими и в сферата на промишлеността започват да се възползват от възможностите, които те предлагат. Промишлеността на ЕС успя да обърне тенденцията на спад на дела си в износа и на дела си в общата добавена стойност. Пазарните дялове на износа на ЕС постепенно се увеличават при стоките и остават стабилни при услугите. Брутната добавена стойност на промишлеността в ЕС-27⁴ се е увеличила с 6,4 % между 2009 г. и 2016 г., а в ЕС-28 — с 4,7 %. През 2016 г. приносът към общата добавена стойност на производствените отрасли и суровините от добивната промишленост, както и от отраслите на комуналните услуги възлиза на 21 % в ЕС-27 (19 % в ЕС-28)⁵. Разгледана самостоятелно, от 2009 г. насам добавената стойност от производство е нараснала с 25 % в ЕС-27 (23 % в ЕС-28) в реално изражение, а делът на производството като част от икономиката се е увеличил от 15,5 % (14,7 % в ЕС-28) на 17,1 % (16,1 % в ЕС-28).

Източник: Евростат⁶

Тенденцията на спад на заетостта в сферата на промишлеността също се обърна. Между 2009 г. и 2013 г. заетите лица в промишлеността в ЕС-27 са намалели с 1,8 милиона (5,4 %), но от 2013 г. насам в този сектор са създадени над 1,5 милиона нетни нови работни места. В производството работните места са се увеличили още повече, предимно при високоплатените инженерни, професионални и ръководни длъжности⁷. Нарастването на добавената стойност на промишлеността и заетостта в нея също се изразява в годишен темп на растеж на трудовата производителност в промишлеността на ЕС от средно 2,7 % за периода от 2009 г. до 2016 г. Ръстът на трудовата производителност в ЕС се откроява положително спрямо други големи икономики като

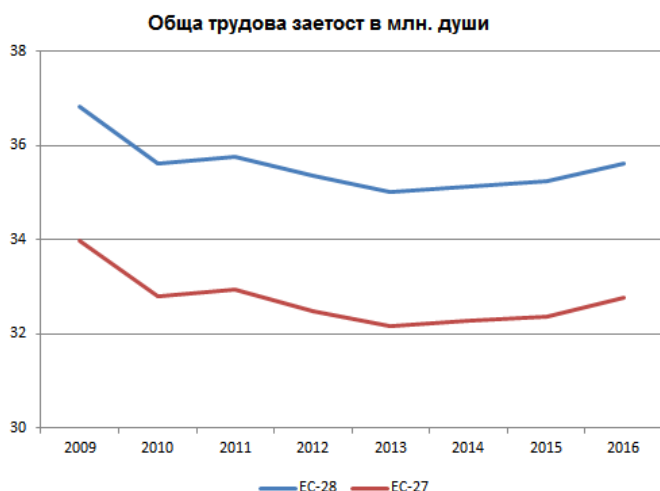
⁴ Обозначението ЕС-27 в целия текст се отнася до Европейския съюз без Обединеното кралство.

⁵ Както е посочено по-горе (вж. бележка под линия 1), тези данни не отчитат бизнес услугите и строителството.

⁶ Данните за 2016 г. не са окончателни.

⁷ Европейски наблюдател на заетостта — 2017 г.

САЩ (средно + 0,7 % годишно за периода 2009—2015 г.), Япония (+ 3,4 %) и Южна Корея (2,3 %)⁸.

Източник: Евростат

Трябва да имаме готовност да се справим с променящите се вериги за създаване на стойност, с предизвикателствата, свързани с устойчивостта, с измененията в търсенето в световен мащаб, както и с оставащите структурни недостатъци в нашата бизнес среда. МСП продължават да са особено уязвими. Все още има много хора, които не притежават уменията, необходими за промишлеността на бъдещето, включително основни умения в областта на цифровите технологии. Все по-голямата разлика в производителността на технологичните лидери и на изоставащите затруднява потенциалния растеж и подкопава икономическото, социалното и териториалното сближаване. Конкурентите на Европа влагат значителни инвестиции в модернизирването на промишлеността си; темпът на инвестициите в ЕС все още не е достигнал своята средна стойност за минали периоди⁹. В същото време разликите между иновациите на ЕС и тези на някои държави се увеличават¹⁰, а основни икономически субекти като Китай започват да се конкурират именно в тези сегменти с по-висока добавена стойност, в които Европа е най-добра.

Ето защо трябва да засилим способността на нашата промишленост за постоянно адаптиране и въвеждане на иновации, като улесним инвестирането в нови технологии и приемем промените, настъпили в резултат на все по-голямата цифровизация и на прехода към нисковъглеродна и по-кръгова икономика. Дружествата обаче трябва да дадат своя принос, като модернизират технологичната си база, адаптират бизнес моделите си към бъдещите промени, внедрят принципите на устойчиво развитие и се възползват от иновациите.

Трансформацията на промишлеността предлага огромни възможности, но за тяхното реализиране са необходими значителни инвестиции в авангардни производства, в уменията и талантите на хората, както и в нематериални активи като научните изследвания и иновациите. За ускорената трансформация ще е необходимо също единният пазар да функционира по-добре. Чрез водещата роля на технологиите една

⁸ Данни на ОИСР въз основа на броя на заетите лица.

⁹ Средният дял на инвестициите за периода 1996—2007 г. е 21,4 %.

¹⁰ Като Южна Корея и Япония. Вж. Европейски сравнителен анализ на иновациите за 2017 г.

модерна индустриална политика може да вдъхне живот на регионите в ЕС и да изгради устойчивост за приспособяване към променящата се глобална среда.

2. За по-силна европейска промишленост

Създаването на работни места и растеж чрез иновации и инвестиции са в центъра на ключовите инициативи на Комисията, в т.ч. плана за инвестиции, стратегията за единния пазар, съюза на капиталовите пазари, стратегията за цифров единен пазар или Новата европейска програма за умения¹¹. Реализирането на енергийния съюз и неговата амбициозна, ориентирана към бъдещето политика в областта на климата, планът за действие за кръгова икономика и челното място при изпълнението на целите за устойчиво развитие за 2030 г. също допринасят за повишаването на конкурентоспособността и устойчивия растеж¹². „Хоризонт 2020“ и европейските структурни и инвестиционни фондове играят важна роля за стимулиране на иновациите в промишлеността, а в рамките на европейския семестър Комисията работи заедно с държавите членки за изпълнението на национални реформи в подкрепа на работните места, растежа и инвестициите. В документа за размисъл относно бъдещето на финансите на ЕС¹³ се посочва, че бюджетът на ЕС следва да продължи да допринася за засилването на европейската икономика и за повишаването на устойчивостта ѝ.

Благодарение на междусекторната политика на Комисията за по-добро регулиране, която следва да бъде допълнена със сходни усилия на държавите членки на национално, регионално и местно равнище, се осигурява по-добро законодателство и се постигат по-добри резултати за обществото. Висококачественото законодателство осигурява необходимата сигурност за просперитета на предприятията.

- *По-доброто регулиране е предпоставка за системното оценяване на икономическото, социалното и екологичното въздействие. То способства интегрирането на конкурентоспособността, иновациите, цифровизацията, инвестициите, МСП, социалната закрила, защитата на потребителите и околната среда в създаването на политики в ЕС. Целта е да се гарантира, че новото законодателство съответства на зададените цели при минимални разходи и че действащото законодателство се проверява периодично, като по този начин се установяват и премахват излишните бюрократични пречки.*
- *Успоредно с това програмата на Комисията за пригодност на регулаторната рамка продължава да дава резултати, като опростява съществуващото законодателство и намалява ненужните разходи¹⁴. Също така на платформата REFIT¹⁵ и в свързания с нея уебсайт „Облекчете товара“ предприятията и*

¹¹ COM(2014) 903; COM(2015) 192; COM(2015) 468; COM(2015) 550; COM(2016) 381.

¹² COM(2015) 80; COM(2015) 614; COM(2016) 739.

¹³ COM(2017) 358.

¹⁴ Анализ на показателите по REFIT: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/reducing-burdens-and-simplifying-law/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly_en. Така например се очаква новото обслужване на едно гише във връзка с ДДС за онлайн продажби и хармонизираните общи правила за защита на данните, които заместват националните правила на 28 държави, да спестят поотделно на предприятията по около 2,3 милиарда евро годишно.

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/reducing-burdens-and-simplifying-law/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly_bg.

гражданското общество се приканват да дават предложения за опростяване на законодателството, като се прави и преглед на тези предложения.

- *Дейното участие на заинтересованите страни, в т.ч. предприятията, е от ключово значение за подобряване на качеството на законодателството на Съюза¹⁶. Ето защо Комисията приканва заинтересованите страни да изразяват мнението си на ранен етап от подготовката на нейните инициативи и оценки. Тя приветства също така представянето на подробни данни и сведения по време на нейните консултации, както и подаването на обратна информация във връзка с нейните предложения.*

Силно изразената насоченост на тези политики към промишлеността беше допълнена от специфични за всеки сектор мерки, например в стоманодобивната, космическата и отбранителната промишленост¹⁷, както и чрез силен акцент върху главните базови технологии.

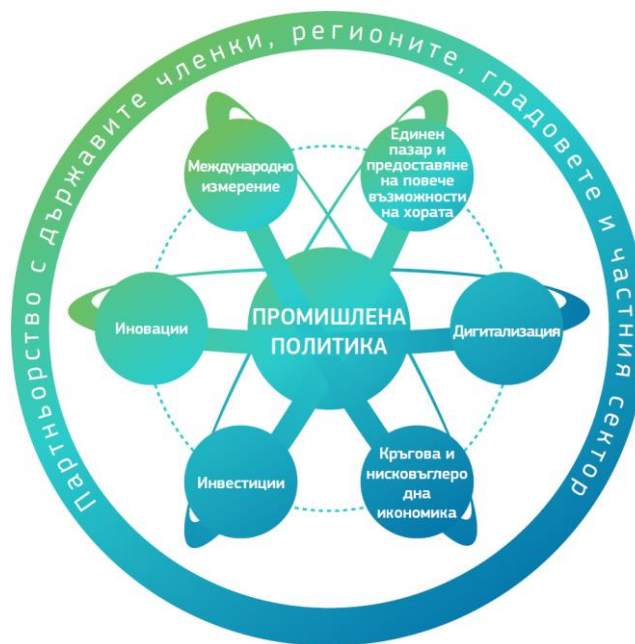
- *Посредством своето съобщение „Стоманодобив: запазване на устойчивите работни места и растежа в Европа“ Комисията предприе стъпки за по-добра защита на ЕС от нелоялни търговски практики. Бяха предложени мерки на равнището на ЕС и на национално равнище за справяне с дългосрочните предизвикателства и за устойчивост на европейската стоманодобивна промишленост, най-вече чрез модернизиране и инвестиране в иновации (напр. чрез публично-частни партньорства).*
- *Като взе предвид стратегическото измерение на космическия сектор за Европа, през октомври 2016 г. Комисията прие съобщението „Космическа стратегия за Европа“ с цел да се извлече максимална полза от космическото пространство за европейското общество и икономика, да се създаде подходяща екосистема в Европа, спомагаща за растежа на стартиращите предприятия в тази сфера, да се насърчи водещата роля на Европа в космическата област в световен мащаб и да се увеличи нейният дял на световните пазари на космически продукти.*

Дойде време да отчетем постигнатия напредък и да се заемем с неотстранените пропуски. От резолюцията на Европейския парламент от 5 юли 2017 г.¹⁸, от заключенията на Европейския съвет от 15 декември 2016 г. и от 23 юни 2017 г., както и от изключителния интерес и подкрепа от страна на по-широката общност на заинтересованите страни става ясно, че е налице всеобщо съгласие относно необходимостта от **цялостна и далновидна визия за европейската промишленост. Това ще ни даде възможност да действаме по-добре заедно на базата на десетте политически приоритета на Комисията, за да укрепим промишлената база на Европа.**

¹⁶ Можете да дадете своя принос към законодателството на ЕС на адрес: http://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_bg.

¹⁷ COM(2016) 155; COM(2016) 705; COM(2016) 950.

¹⁸ Резолюция на Европейския парламент от 5 юли 2017 г. относно разработването на амбициозна промишлена стратегия на ЕС като стратегически приоритет за растеж, заетост и иновации в Европа.

Като се основава на проведения по-рано тази година Европейски ден на промишлеността и на разнообразния принос от страна на заинтересованите страни, настоящото съобщение отговаря на посочената необходимост, като формулира стратегия, насочена към интелигентна, иновационна и устойчива промишленост, която допринася за конкурентоспособността, работните места и растежа, от които всички могат да се възползват. За изпълнението на тази стратегия ще бъде необходимо промишлеността, като и всички съответни заинтересовани страни на равнището на ЕС и на национално и регионално равнище да поемат общ ангажимент и да полагат системни усилия.

➤ *Европейският ден на промишлеността се проведе за първи път на 28 февруари 2017 г. и събра на едно място около 600 участници от най-различни сектори на промишлеността и гражданското общество от целия Съюз, за да обсъдят постиженията на индустриалната политика на ЕС и предстоящото развитие в сферата на европейската промишленост. При обсъжданията бе видно широко съгласие, че действащите политики на ЕС допринасят за справянето с дългосрочните предизвикателства. Бяха набелязани и областите, които се нуждаят от по-нататъшни действия.*

Ето защо трябва да укрепим допълнително успешното сътрудничество, чието начало беше поставено на първия Европейски ден на промишлеността, и да му придадем редовен и структуриран характер.

3. По-задълбочен и по-справедлив вътрешен пазар: повече възможности за хората и бизнеса

По-задълбоченият и по-справедлив единен пазар е в основата на успеха на европейската промишленост. Той трябва да способства за интеграцията на нашите дружества в европейските и световните вериги за създаване на стойност и да действа като основна движеща сила на конкурентоспособността на промишлеността. В същото време този пазар трябва да подпомага промишлеността, хората и местните общности да се адаптират към

социалните, икономическите и екологичните промени. От трансформацията на промишлеността не трябва да се възползва само ограничен кръг. Онези, които са губещи, трябва да са в състояние да намерят възможности и подкрепа, за да се адаптират. В основата на изграждането на устойчивост са ученето през целия живот, равните възможности и равният достъп до образование, обучение и технологични умения.

През последните две години Комисията предложи множество мерки, които да позволят на Европа и нейните дружества да се възползват от предимствата на единния пазар. Европейската програма за икономиката на споделянето¹⁹ насърчава балансираното развитие на модели на икономиката на споделянето, които също имат значителен потенциал за подобряване на ефективността на ресурсите в икономиката. Модернизирането на системата за стандартизация²⁰ ще спомогне за разработването на съвременни и пазарно ориентирани стандарти, които да дават възможност на нашата промишленост да се възползва от възможностите на нововъзникващите пазарни сегменти. В тазгодишния пакет за услугите²¹ се предлагат решения за непропорционалните регулаторни пречки, улеснява се мобилността на специалистите и се опростяват процедурите, които доставчиците на услуги трябва да спазват, когато разширяват дейността си в други държави от ЕС. Съвсем наскоро в пакета във връзка със спазването²² бе поставен силен акцент върху прилагането на правилата на единния пазар и подпомагането на гражданите и предприятията с цел превръщането на единния пазар в осезаема реалност на място.

С оглед по-нататъшно укрепване на единния пазар Комисията също така ще предложи правила за опростяване на функционирането на взаимното признаване и ще преразгледа нормативна уредба относно надзора на пазара, за да се гарантира безопасността на продуктите и за да бъдат по-добре подпомогнати над 500 национални органи за надзор на пазара в координирането и изпълнението на техните задачи. Тя ще представи редица инициативи за модернизиране на рамката относно интелектуалната собственост. За да бъдат подпомогнати органите да използват по-добре обществените поръчки като катализатор на интелигентни, устойчиви и новаторски технологии, Комисията освен това ще предложи мерки за насърчаване на стратегическите обществени поръчки и ще подпомага държавите членки по отношение на обществените поръчки, свързани с големи инфраструктурни проекти.

С цел справяне със значителния натиск за адаптиране, който текущата трансформация на промишлеността оказва върху европейската промишленост и нейната работна сила, особено внимание следва да бъде отделено на изграждането на устойчивост и подпомагането на хората и общностите да се възползват от възможностите на промяната. Системите за образование и обучение трябва да гарантират, че хората разполагат с правилния набор от умения, за да се реализират тези промени и да се избегне увеличаването на социалните различия. Тези умения трябва да бъдат развити много преди навлизането на пазара на труда и да се актуализират през целия трудов живот. Участието на основните заинтересовани страни, включително социалните партньори, е от основно значение в това отношение.

¹⁹ COM(2016) 356.

²⁰ COM(2016) 358.

²¹ COM(2016) 820; COM(2016) 821; COM(2016) 822; COM(2016) 824.

²² COM(2017) 255; COM(2017) 256, COM(2017) 257.

Програмата на ЕС за умения²³ определя десет ключови действия за подобряване на уменията в Европа, които варират от инициативи за справяне с недостига на основни умения, който засяга повече от 70 милиона пълнолетни европейски граждани, до мерки, които ще способстват за развитието и предвиждането на високи умения в нововъзникващи области. Комисията, в сътрудничество с ОИСР, подкрепя държавите членки в разработването на национални стратегии за умения. Далновидният подход на Комисията под формата на план за действие за отраслово сътрудничество в областта на уменията²⁴ ще бъде скоро разширен, за да обхване допълнителни ключови промишлени отрасли като строителството, стоманодобива, хартиената промишленост, зелените технологии и енергията от възобновяеми източници, производството чрез печатане с наслявяване и морското корабоплаване. С Коалицията за цифрови умения и работни места²⁵ се предлагат конкретни действия за обучение и преквалификация на европейските граждани и работната сила в резултат на цифровизацията. Наскоро създаденият Европейски стълб на социалните права²⁶ има отношение към бъдещето на труда и бързо развиващия се цифров пазар на труда. Наред с другото, той има за цел да се справи с предизвикателствата, свързани с новите и нестандартни форми на трудови правоотношения, условията на труд и достъпа до социална защита.

В подкрепа на устойчивостта и конкурентоспособността на пазарите на труда Комисията ще засили насочеността на Европейския социален фонд към постигането на резултати. Националните политики в областта на пазара на труда играят ключова роля при предвиждането на бъдещите нужди от умения и използването на Европейския социален фонд за по-добро управление на промяната и за осигуряване на необходимото обучение. Програмата „Еразъм +“ е също ключов инструмент за развиване на нови умения чрез обучение в чужбина. Европейският фонд за приспособяване към глобализацията предоставя подкрепа на работниците, станали жертва на големи съкращения, причинени от глобализацията или кризата.

4. Модернизиране на промишлеността за ерата на цифровите технологии

Бъдещето на промишлеността е в цифровизацията. Цифровата трансформация е в центъра на настоящата промишлена революция. Напредъкът в технологии като големите информационни масиви, изкуствения интелект и роботиката, интернетата на нещата и високопроизводителните изчислителни технологии се отразява върху самото естество на работата и обществото като цяло²⁷. С навлизането на цифровите технологии компонентът на услугите става все по-важен в рамките на промишлеността. Усиленото внедряване на интелигентни технологии във и между всички звена на различните промишлени вериги за създаване на стойност, както и стимулирането на растежа на предприятията са от първостепенно значение за растежа и конкурентоспособността на Европа.

²³ COM(2016) 381.

²⁴ Планът за действие се прилага пилотно в шест сектора: автомобилна промишленост, отбранителна промишленост, текстилна и обувна промишленост, кожени изделия и облекла, космическа промишленост и туризъм. https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/skills_bg.

²⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-skills-jobs-coalition>.

²⁶ COM(2017) 250.

²⁷ Общото икономическо въздействие от автоматизирането на познанията и работата, от роботите и автономните превозни средства се очаква да достигне 12 трилиона евро годишно до 2025 г., включително повишаването на производителността. Вж. COM(2017) 228.

Европа е световен лидер в много производствени отрасли на промишлеността и нейните предприятия често са водещи по отношение на цифровизацията и автоматизацията в ключови промишлени сектори²⁸. Ролята на Европа в икономиката, основаваща се на данни и онлайн платформи, е ограничена и внедряването на цифрови технологии от страна на МСП е ниско²⁹. Само една пета от дружествата в ЕС са високо цифровизирани³⁰. Ред на дружествата е да дадат своя принос чрез поемането на първоначалните инвестиции в цифрови технологии, като след това се възползват от съпровождащите ги нараснала производителност и иновационни предимствата. Тогава бизнес моделите и процесите могат да се променят, може да се наложи управителите и служителите да придобият нови умения, също и темпото на трансформация може да се ускори. Отказът от цифровизация обаче също води до промяна — вероятна загуба на конкурентоспособност, пазарен дял и в крайна сметка, работни места, като в най-лошия случай е застрашено съществуването на самото предприятие.

Ето защо в цялостната стратегия за цифровизиране на европейската промишленост³¹ се поставя силен акцент върху по-широкия обхват на цифровизацията на промишлеността. С Европейската платформа на националните инициативи за цифровизация, стартирала през март, бе създадена европейска рамка за координация и се стимулират политики на цифровизация във всички държави членки³². Комисията инвестира също така в изграждането на центровете за цифрови иновации и други технологични центрове, които да предлагат повече и по-добре координирани услуги в подкрепа на предприятията на ЕС. Това спомага да бъдат достигнати онези дружества, които все още не са ангажирани с цифровата трансформация.

Цифровите промишлени платформи (например интернет за нуждите на промишлеността и платформи за данни за промишлеността) ще спомогнат за обединяването на различни технологии и приложения, като улесняват развитието на нови продукти, процеси и по-специално нови бизнес модели и услуги. Комисията е в процес на обявяване на специализирани покани за предложения в подкрепа на развитието в редица области като автоматизацията и сътрудничеството при производството, земеделието, практикувано с висока прецизност, и енергетиката.

Целта на много други инициативи по линия на стратегията за цифров единен пазар е да се даде тласък на цифровизацията на промишлеността и модернизирването на публичните услуги, включително чрез действия относно стандартизацията на ИКТ³³, публичната администрация³⁴, високоскоростната свързаност (включително 5G) и интернетата на нещата. Средносрочният преглед на стратегията³⁵ обаче сочи, че Европа не трябва да се спира дотук. В рамките на сегашния мандат Комисията ще представи

²⁸ Делът на Европа на световния пазар в областта на роботиката е 33 %, на вградени системи — 30 %, на автомобилните полупроводници — 55 %, на полупроводниково оборудване — 20 %, и на фотонни компоненти — 20 %.

²⁹ Съгласно преучаване на консултантското дружество Roland Berger относно цифровата готовност на промишлеността около 60 % от големите индустрии и повече от 90 % от МСП изостават по отношение на цифровите иновации.

³⁰ Доклад за напредъка на Европа в областта на цифровите технологии, SWD (2017) 160.

³¹ COM(2016) 180.

³² Вече е даден ход на национални инициативи в 15 държави членки, а други шест инициативи са в подготовка. Целта е до края на годината да бъдат обхванати всички държави членки.

³³ COM(2016) 176.

³⁴ COM(2016) 179.

³⁵ COM(2017) 228.

още редица амбициозни инициативи, които да осигурят на европейската промишленост цифровия единен пазар, от който тя се нуждае. Това са инициативи, посветени на въпроси като развитието на икономиката, основана на данни, изкуствения интелект и високопроизводителните изчислителни системи, които са от решаващо значение за интелигентните промишлени екосистеми и приложенията, свързани с големи информационни масиви.

Приетият днес всеобхватен пакет за кибернетичната сигурност³⁶ е важен принос за справяне с киберзаплахите и допълнително укрепва европейската мощ по отношение на сигурността и защитата на данните. По-специално инициативата за създаване на мрежа за компетентност в областта на киберсигурността с Европейски експертен център за научни изследвания в областта на киберсигурността ще оказва подкрепа за развитието на промишления капацитет. Това ще даде също така допълнителен импулс на усилията на ЕС да се превърне в световен лидер в разработването на следващото поколение цифрови технологии. Инициативата за свободно движение на данни ще стимулира европейската икономика, основаваща се на данни, чрез представянето на по-добри и по-конкурентоспособни услуги за данни.

Наличието на напълно модерна цифрова инфраструктура и използването на съответни ресурси по отношение на радиочестотния спектър също е от съществено значение както за развитието на преломни цифрови иновации като производството чрез печатане с наслявяване или автоматизирано управление на МПС, така и за широкото разгръщане на цифровизацията във всички части на нашите икономики и сред гражданите. ЕС и неговите държави членки трябва да осигурят подходящите рамкови условия за развитието на такива инфраструктури. Освен това, с повече от 20 милиарда евро за финансирането на проекти, Европейският фонд за стратегически инвестиции вече се превърна във важен двигател за инвестиции в цифрова инфраструктура. „Хоризонт 2020“, Механизмът за свързване на Европа и европейските структурни и инвестиционни фондове също правят солидни инвестиции в ключови цифрови технологии на бъдещето³⁷.

Връзките от следващото поколение — особено 5G — са основата, върху която ще се градят бъдещите бизнес модели. Автономните превозни средства, интернетът на нещата и безброй други приложения, от които ще зависи бъдещата мощ на промишлеността, просто не могат да бъдат постигнати без високоскоростното и несмущавано предаване на данни по интернет. Усилията да се ускори внедряването на 5G са огромни, огромни са обаче и потенциалните ползи, които могат да дадат на европейската промишленост начална преднина и глобално конкурентно предимство.

5. Укрепване на водещата роля на Европа в нисковъглеродната и кръговата икономика

³⁶ JOIN(2017) 450; COM(2017) 476; COM(2017) 477; COM(2017) 478; COM(2017) 489; C(2017) 6100; COM(2017) 474.

³⁷ Например в микроелектрониката, фотониката, роботиката, компютърните услуги в облак и изкуствения интелект. „Хоризонт 2020“ предвижда инвестиции в ключови цифрови технологии в размер на 3,4 милиарда евро. Европейският фонд за регионално развитие инвестира над 17 милиарда евро в цифровизацията на промишлеността, публичната администрация, образованието, ширококоловите услуги, цифровите научни изследвания и иновации и внедряването на цифрови решения. Другите европейски структурни и инвестиционни фондове милиарда евро инвестират други 4 милиарда евро за осигуряването на ширококолов интернет и умения в областта на ИКТ в селските райони.

ЕС работи многоаспектно за постигането на устойчиво развитие и е движещата сила зад Парижкото споразумение за действия в областта на климата и Програмата за устойчиво развитие до 2030 г. Той е начело на световния преход към нисковъглеродна и кръгова икономика. Сега Европа трябва да извлече полза във всички сектори от водещата си позиция и да обърне внимание на растящата конкуренция в областта на зеленото производство и технологиите за чиста енергия.

Трансформацията на нашите предприятия в посока на по-устойчиви бизнес модели с ефективно използване на ресурсите не само спомага за опазването на околната среда, а и дава конкурентно предимство, като води до значително намаляване на разходите³⁸. Тя има потенциал за създаването на нови работни места и възможности за работниците и предприемачите. През декември 2017 г. Комисията ще представи нова поредица от мерки във връзка с кръговата икономика. Те ще включват и стратегия за преминаване към кръгова икономика в сектора на пластмасите в Европа, в това число чрез насърчаване на иновациите и инвестициите. По-силното развитие на биоикономиката може също така да помогне на ЕС да ускори напредъка към кръгова и нисковъглеродна икономика, като бъдат подобрени производството на възобновяеми биологични ресурси и тяхното превръщане в продукти на биологична основа и биоенергия. С все по-тясното интегриране на предприятията от ЕС в глобалните вериги за доставки преходът към кръгова икономика не може да се осъществява изолирано. Като се има предвид стратегическото значение на суровините за производствения сектор в ЕС³⁹, Комисията изпълнява широк набор от действия в рамките на инициативата на ЕС за суровините и ще продължи да съдейства за гарантиране на тяхното сигурно, устойчиво и достъпно предлагане. Някои суровини са особено важни, тъй като имат голямо икономическо значение и са свързани с висок риск по отношение на предлагането. Успоредно с тази стратегия Комисията представя преразгледан списък на суровините от изключителна важност за ЕС⁴⁰.

Комисията вече представи по-голямата част от законодателните предложения за прилагане на Рамковата стратегия за енергиен съюз и Парижкото споразумение и в момента работи по конкретни действия за ускоряване на тяхното изпълнение. Макар в световен мащаб Парижкото споразумение да е истински повратен момент, има разлики между държавите по отношение на определяните на национално равнище усилия. Ето защо, доколкото неравностойните условия ще продължат да съществуват, изложените на риск сектори получават безплатно разпределение на квоти по системата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ). Политиката на ЕС в областта на климата също предоставя

³⁸ От 2000 г. насам, особено в резултат на европейските инициативи и законодателство, европейската промишленост е намалила енергоемкостта си два пъти по-бързо от промишлеността на САЩ. Като се има предвид значението на енергията при формирането на разходите в Европа, това доведе до подобряване на конкурентоспособността на ЕС. Същевременно подобренията на енергийната ефективност в промишлените процеси и експлоатацията на заводите увеличават промишлената конкурентоспособност. Изискванията за екопроектиране за продуктите, използвани в промишлените процеси, и за оборудването намаляват потреблението на енергия и енергийните разходи за промишлеността.

³⁹ Според Центъра за ефективност на ресурсите към германската асоциация на инженерите (VDI ZRE) материалите са основен ценови фактор в производствения сектор (като представляват 44 %, в сравнение с 18 % за труд, 3 % за данъци и 2 % за енергия).

⁴⁰ COM(2017) 490.

средства за пряко подпомагане на нисковъглеродните иновации в промишлеността⁴¹. По програмата „Резерв за нови участници“ 300 бяха отпуснати 2,1 милиарда евро за 39 високоиновационни проекта. За периода след 2020 г. е предвидено да бъдат заделени квоти по СТЕ за създаването на иновационен фонд, чиято цел е да подпомага широкомащабната демонстрация на новаторски нисковъглеродни технологии за енергоемките промишлени отрасли, възобновяемите енергийни източници, както и улавянето и съхранението на въглероден диоксид. Благодарение на Модернизационен фонд ще се подкрепи модернизирването на енергийния сектор в десет държави членки с по-ниски приходи.

В приетия през ноември миналата година Пакет за чиста енергия⁴² Комисията предложи нова рамка, с която да се ускори, трансформира и консолидира енергийният преход на икономиката на ЕС, като в същото време се гарантира водещата роля на ЕС и конкурентоспособността на нашата икономика. Пакетът ще доведе до по-голяма конкуренция на пазара на дребно на електроенергия и ще го отвори за нови услуги и бизнес модели. С него ще бъде определена и благоприятстваща уредба, с която да се подкрепя преходът към нисковъглеродна и кръгова икономика чрез конкретни и краткосрочните мерки, с помощта на които да се постигнат осезаеми резултати за европейската промишленост, региони, градове, работници и граждани. За да се ускори темпът, с който иновациите навлизат на пазара в световен мащаб, през 2018 г. Европейският съюз, заедно със скандинавските държави, ще бъде един от домакините на важна световна среща на високо равнище — Мисията за иновации и Министерския форум за чиста енергия — с ангажменти от международни партньори, представляващи 85—90 % от световните инвестиции в областта на чистата енергия.

Трябва също така да се акцентира върху мобилността, генерираща ниски емисии. След публикуването през 2016 г. Стратегия за мобилност с ниски емисии и Пакета за мобилността от пролетта на 2017 г.⁴³ през тази есен Комисията ще представи нови предложения, допринасящи за тази цел, в това число въвеждането на по-строги стандарти за въглероден диоксид за леките и лекотоварните автомобили в периода след 2020/2021 г., както и план за действие относно инфраструктурата за алтернативни горива с цел да се съдейства за разгръщането на основната инфраструктура за зареждане в ЕС.

За да може ЕС да остане конкурентоспособен в тази област, ще бъде необходимо да се запълнят липсващите връзки в съответните вериги за създаване на стойност. Ето защо е от ключово значение да се инвестира в сектора на производство на батерии. За да даде начален тласък на водени от промишлеността инициативи за пълна верига за създаване на стойност в сектора на батериите в ЕС, както за мобилни, така и за стационарни

⁴¹ По програмата „Резерв за нови участници“ 300 бяха отпуснати 2,1 милиарда евро за 39 високоиновационни проекта. За периода след 2020 г. е предвидено да бъдат заделени квоти по СТЕ за създаването на иновационен фонд, чиято цел е да подпомага широкомащабната демонстрация на новаторски нисковъглеродни технологии за енергоемките промишлени отрасли, възобновяемите енергийни източници, както и улавянето и съхранението на въглероден диоксид. Благодарение на Модернизационен фонд ще се подкрепи модернизирването на енергийния сектор в десет държави членки с по-ниски приходи.

⁴² COM(2016) 860.

⁴³ COM(2016) 501; COM(2017) 283.

приложения, Комисията ще организира среща на заинтересованите страни⁴⁴, с което да се спомогне за оптимизиране на евентуалната публична намеса. Тя ще бъде последвана през първата половина на 2018 г. от предложение за стандартите за въглероден диоксид и за камионите и градските и междуградските автобуси (тежкотоварни превозни средства).

➤ *Една модерна и конкурентоспособна автомобилна промишленост, която разчита във все по-голяма степен на автоматизацията, цифровизацията и е с най-високи екологични показатели, е от ключово значение за икономиката на ЕС. Целта е да се гарантира, че в Европа се разработват най-добрите решения и се предлагат и произвеждат най-добрите оборудване и превозни средства с ниски емисии и свързана мобилност, както и че разполагаме с най-съвременната инфраструктура, за да е възможно използването им. За тази цел европейският автомобилен сектор трябва да претърпи бърза и дълбока промяна, за да остане конкурентоспособен и да процъфтява в условията на световна конкуренция. Предизвикателствата, които излязоха на преден план с аферата Dieselgate, могат да бъдат и възможности. За да възстанови доверието, автомобилната промишленост на ЕС трябва да признае колко важно е да се премине към по-устойчиви технологии и нови бизнес модели. В цяла Европа вече се инсталират станции за зареждане с електроенергия, а публичните органи и частният сектор обединяват усилията си за повишаване на капацитета на Европа в областта на технологиите за батерии. Автомобилната промишленост в Европа трябва да отговори на това предизвикателство, като засили и ускори прехода към електрически превозни средства и други технологии с ниски емисии. Ако Европа успее да улови тази възможност, това ще доведе до устойчиви работни места и по-добър живот за европейските региони и общности.*

Комисията също така разработва в контекста на Съюза на капиталовите пазари стратегия за устойчиво финансиране, целяща по-добро насочване на частните капиталови потоци към по-устойчиви инвестиции. По-доброто разграничаване между устойчивите и другите инвестиции ще има ключово значение за интегрирането на по-общите рискове и очаквания за възвръщаемост в дългосрочните инвестиционни решения и би повишило доверието в изпълнението на проектите, оповестяването на информация и съответните показатели за това.

6. Инвестиране в промишлеността на бъдещето

Инвестициите в инфраструктурата и новите технологии от източници в ЕС и извън него са предпоставка за това промишленият ни сектор да е движеща сила за трансформирането на индустрията. Макар като цяло нивата на инвестициите постепенно да се увеличават, инвестициите в иновации и други нематериални активи остават по-ниски в сравнение с много от конкурентите ни. Европа трябва да стимулира повече капиталови инвестиции, да улесни внедряването на обещаващи иновации и да създаде благоприятна среда за разрастването на динамичните МСП.

⁴⁴ Заедно с това Промисленият форум за чиста енергия ще съдейства на промишлеността да се възползва от новите възможности за растеж в сектора на възобновяемите енергийни източници и строителството.

В контекста на „Плана Юнкер“ — инвестиционния план за Европа, стартиран през ноември 2014 г., беше създаден Европейски фонд за стратегически инвестиции, за да подкрепя стратегически проекти в цяла Европа, като по този начин спомогне да се преодолее недостигът на инвестиции. Той вече успя да привлече значителни частни инвестиции в цифровата инфраструктура, енергетиката, научните изследвания, транспорта, развойни и иновационни проекти, осигурявайки по този начин значително финансиране за икономиката и подкрепяйки неотдавнашния подем в инвестициите. Групата на Европейската инвестиционна банка също разработи капиталови инвестиции, които са от особено голямо значение за иновационните компании в ранния етап на тяхната дейност.

➤ До юли 2017 г. бяха одобрени 572 сделки, подпомагани от Европейския фонд за стратегически инвестиции, на обща инвестиционна стойност от 225,3 милиарда евро (72 % от предвидената обща сума в размер от 315 милиарда евро до средата на 2018 г.). Тези сделки обхващат всички държави членки, като над 30 % от техния общ обем се очаква да донесат ползи на над 445 000 МСП и дружества със средна пазарна капитализация.

Предложението на Комисията за преразглеждане и разширяване на Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ 2.0) предвижда 40 % от увеличението на капацитета на ЕФСИ за поемане на риск да бъде насочено към увеличаване на достъпа на МСП до финансиране, а Европейската инвестиционна банка да разшири своя дял от финансирането за дружества със средна пазарна капитализация. Същевременно предложението на Комисията за регламент „омнибус“ ще улесни комбинирането на ЕФСИ със средства от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да се постигне по-голямо въздействие, включително за инвестиционните платформи⁴⁵.

За да се гарантира високата конкурентоспособност на производствения сектор в Европа, всяка успешна стратегия трябва да се гради върху силните страни и преимуществата на Европа в стратегическите вериги за създаване на стойност в областта на новите технологии и да работи за тяхното укрепване. Това често изисква съвместни, добре координирани усилия и инвестиции от публичните органи и индустриите от няколко държави членки. Замисълът на съобщението на Комисията относно важни проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ) е насочен към такива стратегически проекти⁴⁶. Сред примерите на вериги за създаване на стойност от стратегическо значение за Европа са съхраняването на енергия и електронните чипове. Ако тези вериги бъдат използвани от държавите членки, те могат да играят изключително важна роля, способствайки за политики и действия в ключови области за икономическия растеж. За постигането на по-инициативен подход с държавите членки и промишлеността относно важните проекти от общоевропейски интерес Комисията ще създаде стратегически форум с участието на ключови заинтересовани страни, чиято цел

⁴⁵ По примера на специалния фонд в Nord-Pas-de-Calais, обединяващ Европейския фонд за регионално развитие, ЕФСИ и частни страни: "<http://www.eib.org/infocentre/press/releases/all/2015/2015-237-nord-pas-de-calais-15-meur-dans-un-fonds-dinvestissement-dedie-a-la-troisieme-revolution-industrielle.htm>."

⁴⁶ ЕС е определил правила за държавна помощ (Официален вестник С 188 от 20 юни 2014 г.), формулирани така, че да насърчават държавите членки да насочват публичните средства към онези интегрирани проекти, които имат ясни положителни странични ефекти за голяма част от Съюза, като например във връзка с главните базови технологии. Главните базови технологии изискват интензивно използване на знания и са свързани с активна научна и развойна дейност, бързи иновационни цикли, високи капиталови разходи и висококвалифицирана работна ръка — COM/2012/0341.

ще бъде да се набележат ключови вериги за създаване на стойност и инвестиционни проекти, както и да се следи постигнатият напредък.

Значителен напредък е постигнат и със Съюза на капиталовите пазари и инициативата за стартиращите предприятия в рамките на Стратегията за единния пазар с цел да се улесни достъпът до финансиране за първите етапи на развитие на нашите новаторски предприятия. Съюзът на капиталовите пазари способства за инвестициите за всички предприятия чрез подобрен достъп до алтернативни източници на финансиране. Правилата относно европейските фондове за рисков капитал бяха преразгледани, така че да могат да се финансират по-широк спектър от предприятия, а Регламентът за проспектите беше изменен, за да се улесни набирането на средства за МСП. В процес на създаване е общоевропейски фонд на фондове за рисков капитал, с който да се отговори на необходимостта от по-мощни инвестиции на рисков капитал след етапа на стартиране на дейността.

Сега предстои Комисията да оцени как законодателството на ЕС може да допринесе за пропорционалността на регулаторната среда с оглед допускането на МСП до търговия на публичните пазари. Също така ще бъдат предприети допълнителни инициативи за финансовите технологии (FinTech), по-специално за да се стимулират иновационните инструменти за финансиране, като например колективното финансиране, и за да се разгледа възможността за разработване на европейски обезпечени ценни книжа като инструмент за кредитиране на МСП и на инфраструктурни проекти⁴⁷. За да се продължи работата, насочена към преодоляване на недостатъчното финансиране на прехода от иновациите към пазарите, Комисията ще проучи възможността за допълнително европейско действие за разгръщане на рисковия капитал, което да даде възможност на фондовете за рисков капитал да увеличават своя инвестиционен капацитет.

Поради различните си профили на риска, както и мащаба или обхвата на своите дейности, някои сектори се сблъскват с повече пречки при достъпа до финансиране в сравнение с други. Комисията предприема целеви действия в сектори като космическата индустрия и отбраната, за да съдейства за оползотворяването на нови възможности за различните части от веригата на доставки. Със създаването на Европейския фонд за отбрана Комисията задейства ключов фактор, способстващ за бъдещия европейски сектор на отбраната.

➤ В Европейския план за действие в областта на отбраната⁴⁸ се съдържат конкретни мерки, които да подкрепят по-ефективното изразходване на средства за отбранителни способности и да стимулират създаването на конкурентоспособна и иновационна промишлена база. Това се прави по-конкретно чрез стартирането на европейски фонд за отбрана и укрепването на отворения и конкурентен пазар в областта на отбраната в Европа. Европейският фонд за отбрана вече започва да дава първи резултати⁴⁹, по-специално с изпълнението на подготвителното действие за научни изследвания в областта на отбраната и неотдавнашното предложение за Европейска програма за промишлено развитие в областта на отбраната. Заедно с приноса на държавите членки за финансиране

⁴⁷ За повече информация вж. средносрочния преглед на Плана за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари, COM(2017) 292.

⁴⁸ COM(2016) 950.

⁴⁹ COM(2017) 295.

на съвместни развойни проекти, в средносрочен план фондът може да генерира общи инвестиции на стойност 5,5 милиарда евро годишно в научни изследвания и развитие на способностите в областта на отбраната.

Подобряването на рамковите условия за инвестиране, включително регулаторната предвидимост, лоялната конкуренция и спазването на върховенството на закона, също трябва да остане основна тема в работата на Комисията с държавите членки за реформи в рамките на европейския семестър като част от третия стълб на Плана за инвестиции за Европа. Националните и регионалните органи, които разполагат с фискално пространство, следва да положат повече усилия в подкрепа на качествените инвестиции и за преодоляване на недостига на инвестиции, натрупан от началото на кризата.

Средствата от ЕС и от държавите членки следва да се използват като стимули за създаването на добавена стойност в икономиката, без да застрашават развитието на динамичен частен пазар за финансиране на проекти. Съюзът гарантира, че държавната помощ стимулира по подходящ начин фирмите да инвестират в научни изследвания и развойна дейност — включително възможността за помощи, съответстващи на получаваните от конкурентите извън ЕС за подобни проекти — и други мерки за увеличаване на конкурентоспособността, както и че избраните предприятия не получават икономически предимства, които оказват отрицателно въздействие върху конкуренцията и търговията между държавите членки.

7. Подпомагане на промишлените иновации по места

Европа има отлични научноизследователски резултати в много технологични области, които пряко или непряко допринасят за развитието на интелигентна, иновационна и устойчива промишленост. Трябва да работим по-добре за това научните изследвания да се превръщат в революционни иновации и по този начин да създават нови пазари, които водят до работни места и растеж. Днес твърде малко иновационни дружества успяват да се разраснат и да се превърнат в значими работодатели и пазарни лидери. Европа трябва да укрепи своята благоприятстваща среда, за да гарантира, че европейските рискови революционни иновации ще създадат нови пазари и индустриално лидерство в Европа, а не другаде. Нужни са и действия, за да се ускори и подобри навлизането на технологиите, особено що се отнася до МСП и традиционните промишлени отрасли.

Бързоразвиващите се дружества и новосъздадените предприятия, които се разрастват, създават повече работни места в сравнение с други предприятия. Те обновяват и укрепват нашата икономика. В Европа не е проблем да се създаде ново предприятие⁵⁰, но твърде малко са европейските стартиращи предприятия, които са в състояние да оцелеят и да се разраснат в дългосрочен план. Именно бързоразвиващите се предприятия, които успяват да се разраснат, са тези, които създават трайни работни места и икономически ръст и стимулират дългосрочните иновации. Ето защо инициативата на Комисията за подкрепа на стартиращи и разрастващи се дружества⁵¹ съдържа набор от мерки, които да улеснят започването на дейност и разрастването.

⁵⁰ Според данни на Евростат през 2014 г. в ЕС са били създадени 2,6 милиона нови предприятия, което е довело до откриването на почти 4 милиона нови работни места.

⁵¹ COM(2016) 733.

Нашите стартиращи предприятия и динамични МСП се нуждаят от достъп до рисков капитал и благоприятна бизнес среда, за да създават иновации и да се разрастват в цяла Европа. Те имат нужда от съдействие, за да установят връзки с квалифицирани работници, технологични центрове и подпомагащи организации в рамките на своя регион и отвъд него, за да ускорят разпространението на знания и да се включат в глобалните вериги за създаване на стойност. Европейският институт за иновации и технологии събира на едно място водещи предприятия, университети и изследователски лаборатории с цел да се укрепи капацитетът на Европа за иновации. Комисията също така способства за провеждането на диалог относно политиката за клъстерите за високи постижения⁵² и предприема действия, с които да улесни интегрирането на креативността, дизайна и нетехнологичните иновации с авангардни технологии с цел създаването на нови продукти и нови промишлени вериги за създаване на стойност и съживяването на традиционните промишлени отрасли⁵³.

Необходим е напредък на всички равнища, за да се гарантира, че нашите нормативни уредби осигуряват необходимата гъвкавост, която да позволи разгръщането на иновациите. Трябва да се научим да отчитаме перспективата на новаторите, тъй като често техният глас не е толкова силен, като този на традиционните участници. За тази цел Комисията ще прилага принципа на иновациите чрез своята програма за по-добро регулиране. Принципът на иновациите означава, че в процеса на разработване и преразглеждане на законодателството във всички области на политиката се отчита отражението върху научните изследвания и иновациите с цел, наред с другото, да се гарантира, че законодателството на ЕС дава възможност на предприятията да навлизат по-лесно на пазарите.

Нашата политика в областта на конкуренцията е важен стимул за предприятията да правят нововъведения и да инвестират. Съществува силна връзка между степента на конкуренция и увеличаването на производителността, което, от своя страна, осигурява устойчив икономически растеж в дългосрочен план. Политиката за конкуренция гарантира, че фирмите могат да закупват своите суровини при оптимални условия и да се възползват от конкурентните възможности за реализация на своите продукти, което по принцип води до по-добро използване на ресурсите на обществото. Неотдавнашното предложение на Комисията за повече правомощия на националните органи за защита на конкуренцията цели да се укрепи ефективното правоприлагане на всички равнища, като се има предвид, че националните органи вземат около 85 % от всички решения, които прилагат антитръстовите правила на ЕС.

⁵² През 2018 г. Комисията ще учреди експертна група на високо равнище в областта на клъстерите, която да даде препоръки как по-добре да се използват клъстерите като стратегически инструмент на индустриалната политика. Дейността на групата ще се подпомага от работата на Европейския форум по политиката за клъстерите в рамките на Европейската обсерватория за клъстери и индустриални промени, както беше обявено в Съобщението за интелигентната специализация.

⁵³ Комисията подкрепя изграждането на инкубационни мрежи за креативни иновации и партньорства (между творчески личности, традиционните производствени отрасли, информационните технологии и науката) чрез програма COSME, програмата „Творческа Европа“ и нейния гаранционен механизъм за секторите на културата и творчеството и Европейския фонд за стратегически инвестиции и структурните фондове. Комисията ще предприеме стъпки за укрепване на връзките и съгласуваността между тези различни инструменти.

Настоящата Комисия също така настойчиво работи за данъчна справедливост и опростяване⁵⁴. Освен това наскоро подновената обща консолидирана основа за облагане с корпоративен данък предоставя важни стимули за предприятията да правят нововъведения и да се разширяват. По отношение на данъка върху добавената стойност — област на законодателството, която постоянно се класира като една от най-обременяващите⁵⁵ — Комисията още през тази година ще представи предложения за значително опростяване на задълженията за предприятията и за очертаване на пътя към създаването на единно пространство на ЕС по отношение на ДДС.

По отношение на финансовата подкрепа от страна на Съюза за иновациите, по линия на работната програма за 2018—2020 г. на програма „Хоризонт 2020“ е отпуснат бюджет в размер на над 2,6 милиарда евро за пилотна инициатива за Европейски съвет по иновациите с цел по-ефективна подкрепа на проекти, насочени към иновации, създаващи пазарни възможности. Освен това са заделени 2,2 милиарда евро в приоритетни области⁵⁶ с цел ускоряване на иновациите в областта на чистата енергия. Основните целеви групи са новатори и предприятия с голям потенциал за разрастване, които не могат да наберат достатъчно частни инвестиции. Пилотната инициатива за Европейски съвет по иновациите има за цел да създаде нов стандарт за високи постижения във връзка с обещаващи, но и потенциално рисковани иновации, като спомага за концентриране на подкрепата на равнище ЕС.

Трябва също така да осигурим лидерство в стратегическите технологии за промишлеността на бъдещето. Групата на високо равнище по главните базови технологии ще направи преглед на главните базови технологии и на възможно най-добрите начини за оптималното им внедряване в промишлеността⁵⁷.

8. Международно измерение

Отворената и основана на правила търговия е съществена част от нашите усилия за извличане на ползи от глобализацията. ЕС използва своя авторитет, за да отстоява равнопоставени условия на конкуренция в световен мащаб в двустранните и многостранните търговски преговори, където това става все по-важно. Търговските споразумения на ЕС създават икономически възможности за европейските граждани, а това означава работни места⁵⁸. Както малките, така и големите предприятия се възползват от търговските споразумения, за да пренесат ползите от глобализацията у дома⁵⁹. Отворената търговия обаче

⁵⁴ Комисията предложи редица мерки за справяне с агресивното данъчно планиране. Това включва нови правила за прозрачност, приложими за посредниците, които създават и насърчават използването на схеми за данъчно планиране. Освен това понастоящем държавите членки са задължени автоматично да обменят обширна информация относно доходите и капитала на физическите лица и образуванията в чужбина.

⁵⁵ Вж. COM(2013)122.

⁵⁶ Намаляване на въглеродните емисии на сградния фонд, възобновяеми източници на енергия, съхраняване на енергия, електромобилност и градски транспортни системи.

⁵⁷ Понятието за главни базови технологии е широко използвано за оформянето на политиките и програмите за финансиране в рамките на действащата многогодишна финансова рамка. С оглед на дълбоките и бързи промени в промишлената и технологичната среда групата ще прегледа списъка на набелязаните технологии, ще съветва как да се оптимизира промишленото им внедряване и как да се извлече максимална полза за европейската икономика, общество и граждани.

⁵⁸ 31 милиона работни места в ЕС зависят от нашия износ към света.

⁵⁹ В този контекст ЕС укрепва мониторинга и прилагането на търговските споразумения в рамките на стратегията за достъп до пазари. Вж. например Доклада за пречките пред търговията и инвестициите,

трябва да бъде справедлива и устойчива. По-силните инструменти за търговска защита и въвеждането на нова рамка благоприятстваща скрининга на преките чуждестранни инвестиции, които могат да представляват заплахата за сигурността или обществения ред, ще спомогнат да се гарантира, че Европа функционира при равнопоставени условия на конкуренция в световен план.

ЕС има амбициозна програма в областта на търговията, като редица преговори текат в момента или са приключили неотдавна. По-специално Споразумението между ЕС и Канада, което се прилага временно от 21 септември 2017 г., ще премахне 99 % от митата, ще премахне пречките пред търговията с услуги и ще даде на предприятията от ЕС по-добър достъп до пазара на обществени поръчки в Канада, отколкото на който и да е друг търговски партньор на Канада. Освен това през месец юли ЕС и Япония — съответно втората и четвъртата най-големи икономики, които заедно представляват 22 % от световната търговия — постигнаха политическо съгласие по амбициозно споразумение, изпращайки по този начин ясно послание в момент, в който нарастват протекционистичните тенденции в други части на света.

Инструментите на ЕС за търговска защита спомогат да се осигурят условия на лоялна конкуренция за предприятията от ЕС, като Комисията използва в пълна степен наличните средства, за да реагира на нелоялните търговски практики. След като бъдат приети от съзаконодателите, двете предложения на Комисията за модернизиране на инструментите за търговска защита⁶⁰ и за нова методика за изчисляване на дъмпинга⁶¹ ще направят тези средства още по-ефективни при справянето със значителни нарушения на пазара.

В областта на обществените поръчки много от основните търговски партньори на Съюза все още прилагат ограничаващи практики, които дискриминират предприятията от ЕС и не гарантират реципрочност по отношение на достъпа до пазара. Ето защо Комисията призовава за бързо приемане на преразгледаното предложение за международен инструмент в областта на обществените поръчки, чиято цел е да се насърчава отвореният и реципрочен достъп до пазарите на обществени поръчки в цял свят.

Правилата на ЕС също трябва да бъдат приспособени към растящите предизвикателства на световната конкуренция, като например опасенията, че чуждестранни инвеститори, и по-специално държавни предприятия, придобиват европейски предприятия с ключови технологии по стратегически причини. Поради това днес Комисията предлага рамка, даваща възможност на държавите членки да проверяват преките чуждестранни инвестиции, които могат да представляват заплахата за сигурността или обществения ред, както и механизъм за сътрудничество и рамка за проверка на равнището на ЕС⁶². Подобно на настоящото съобщение, тази благоприятстваща рамка е важен елемент от действията впоследствие на документа за размисъл на Комисията относно извличането на ползите от глобализацията.

COM(2017) 338, в който се посочва, че през 2016 г. в редица сектори бяха отстранени общо 20 съществуващи пречки пред търговията, някои от тях дългогодишни, в отношенията с дванадесет различни държави по света, което доведе до създаването на значителни допълнителни възможности за износ.

⁶⁰ COM(2013) 191, COM(2013) 192.

⁶¹ COM(2016) 721.

⁶² COM(2017) 494; COM(2017) 487.

9. Партньорство с държавите членки, регионите, градовете и частния сектор

Макар ЕС да усъвършенства рамката за работни места, растеж и иновации, по-голямата част от инструментите за стимулиране и подкрепа на промишлената конкурентоспособност са на национално и регионално равнище. Ето защо амбицията за укрепване на европейската промишленост на равнището на ЕС трябва да бъде съпроводена от реформаторски усилия на национално равнище, като се отчитат специфичните национални и регионални различия.

Комисията ще продължи да работи с държавите членки в рамките на европейския семестър с оглед да се постигнат резултати по основните нужди за конкурентоспособност на промишлеността, като например подобряване на рамковите условия за инвестиране, разпределение на ресурсите, благоприятстващо увеличаването на производителността, и подобряване на бизнес средата. Реформите на пазара на стоки и услуги следва да улеснят безпрепятствената мобилност и интеграцията на веригите на стойността отвъд географските и отрасловите граници. Трудовите пазари и социалните системи се нуждаят от трайни реформи, за да могат да функционират успешно в полза на гражданите и за да стимулират иновацията и приспособяването, като предоставят сигурност и подкрепа и позволяват на хората да поемат рискове, да участват в образование, обучение и учене през целия живот, да придобиват нужните им квалификации и да се адаптират към променящите се задачи, модели на професионално развитие и баланс между личния и професионалния живот.

Новата Програма за подкрепа на структурните реформи дава възможност за практическа помощ при осъществяването на структурни реформи в контекста на европейския семестър, а за конкретни реформи на своите системи за научни изследвания и иновации държавите членки и регионите могат да разчитат на механизма за подкрепа в областта на политиките по програма „Хоризонт 2020“ и Платформата за интелигентна специализация. Комисията ще определи „пратеници за инвестиции“ в държавите членки, които ще бъдат лицата за контакт по въпроси, свързани с инвестициите, за националните и регионалните органи, организаторите на проекти, инвеститорите и гражданското общество.

Комисията ще стартира пилотен проект за предоставянето на индивидуализирана и комбинирана подкрепа, насочена към преодоляване на специфичните предизвикателства на регионите, които изживяват тежка криза или са в упадък. В тясно сътрудничество с държавите членки и техните регионални и местни органи инициативата ще се стреми към преодоляване на пречките пред растежа, като подпомага регионалните икономики да се трансформират и диверсифицират в нови, устойчиви икономически сектори, насочени към бъдещето.

В по-общ план ЕС играе важна роля, като откриване възможности пред регионите и общините да посрещат предизвикателствата и да се учат едни от други, а не като прилага универсален подход към тях. Съюзът осигурява средствата за държавите членки и регионите да отговорят на специфичните си нужди за трансформация чрез интелигентна специализация. В наскоро публикуваното съобщение „Засилване на иновациите в европейските региони“⁶³ се очертават начини за увеличаване на потенциала на Европа чрез интелигентна специализация в сътрудничество между ЕС,

⁶³ COM(2017) 376.

националното и регионалното равнище, като например в Платформата за модернизирание на промишлеността⁶⁴.

Необходими са по-нататъшни действия, за да се улесни задълбочаването на междурегионалното сътрудничество по стратегическите промишлени вериги за създаване на стойност. Нужно е да се укрепи способността на местните общности да се справят със социалните и икономическите промени и да се адаптират към тях. Опитът на социалните предприемачи и новатори показва как да се изгради социална устойчивост в рамките на общностите, като се действа по отношение на конкретни обществени нужди и едновременно с това се създават икономическа активност и заетост. Корпоративната социална отговорност е също важна за постигането на устойчивост и, предвид на променящите се потребителски предпочитания, помага на предприятията да станат по-конкурентоспособни и иновационни.

Наличието на засилен диалог между промишлеността, профсъюзите и други заинтересовани страни спомага за предвиждане на промените и за адаптиране към бъдещите нужди. Първият Европейски ден на промишлеността през февруари 2017 г. постави началото на всеобхватен диалог с всички заинтересовани страни. Опирайки се на този опит, ще работим за създаването на отворен и приобщаващ форум, който да стимулира сътрудничеството и да наблюдава напредъка при изпълнението на Стратегията за индустриалната политика на ЕС. Този процес ще се основава и на мненията на съществуващите групи, свързани с инициативи на ЕС в областта на индустриалната политика⁶⁵. Така например през 2018 г. в рамките на Европейския ден на промишлеността, наред с другото, ще се обсъдят технологиите на бъдещето въз основа на работата на Групата на високо равнище по главните базови технологии⁶⁶, а дискусиите от събитието ще допринесат за дневния ред на Стратегическия форум за важни проекти от общоевропейски интерес.

10. Заключение

Налице е значителна степен на съгласие между държавите членки, европейските институции и съответните заинтересовани страни, в това число водещи представители на европейската промишленост, както относно необходимостта да се обединят силите зад всеобхватна и цялостна стратегия за конкурентоспособност на промишлеността, така и по основните елементи, които подобна стратегия следва да включва.

В настоящото съобщение се очертават основните насоки и приоритети на тази всеобхватна стратегия за индустриалната политика — стратегия, която открива възможности за промишлените отрасли да създават работни места и растеж, която защитава европейските региони и работници, най-силно засегнати от индустриалните промени, и която утвърждава и засилва водещата роля, конкурентоспособността и

⁶⁴ Наред с други действия, Комисията ще стартира пилотен проект за предоставянето на индивидуализирана и комбинирана подкрепа, насочена към преодоляване на специфичните предизвикателства на регионите, които изживяват тежка криза или са в упадък. В тясно сътрудничество с държавите членки и техните регионални и местни органи инициативата ще се стреми към преодоляване на пречките пред растежа, като подпомага регионалните икономики да се трансформират и диверсифицират в нови, устойчиви икономически сектори, насочени към бъдещето.

⁶⁵ В това число, например, Европейската платформа на националните инициативи за цифровизиране на промишлеността.

⁶⁶ Експертна група на Комисията — Стратегическа група на високо равнище по индустриалните технологии по линия на „Хоризонт 2020“

челната позиция на Европа в областта на технологиите. Стратегията представлява важна отправна точка и ще даде възможност за по-последователен подход в начина на формулиране, разработване и изпълнение на нашите политики, на нашите регулаторни и финансови програми.

Макар че са предприети важни стъпки, все още е необходимо да се направи повече, за да се реализира стратегията и да се даде възможност на промишлеността и нашите граждани във всички региони на ЕС да се възползват от възможностите на бъдещето. Отговорността за това е споделена, като успехът зависи от усилията, сътрудничеството и ангажираността на институциите на ЕС, националните и регионалните участници и най-вече от активната роля на самата промишленост.

Нужен е форум, в който да се провежда открит, приобщаващ и конструктивен диалог, за да се следи напредъкът по настоящата стратегия за индустриалната политика и да се набележат необходимите по-нататъшни действия на всички равнища (международно, ЕС, национално, регионално, местно). Всички заинтересовани страни следва да имат възможност да се включат в този процес.

Всяка година, преди пролетното заседание на Европейския съвет, Комисията ще организира Ден на промишлеността с участието на всички съответни заинтересовани страни, за да се гарантира, че нашите политики на европейско, национално, регионално и местно равнище функционират съгласувано, така че да дават възможност на европейския промишлен сектор да създава работни места, растеж и иновации в Европа, и за да се набележат нововъзникващи тенденции в областта на промишлеността, обществото и околната среда, на които може да е необходим политически отговор.

Комисията ще представи заключенията от Деня на промишлеността по време на Кръгла маса на високо равнище по въпросите на промишлеността, която ще бъде организирана през 2018 г. с участието на представители на националните, регионалните и местните органи, промишлеността, социалните партньори и гражданското общество. Кръглата маса на високо равнище ще представи своите становища във връзка с инициативите и действията на Комисията и ще съветва относно прилагането на индустриалната политика на различни равнища.

Европейският ден на промишлеността и Кръглата маса на високо равнище по въпросите на промишлеността ще играят важна роля, за да се гарантира, че целите за промишлена конкурентоспособност са широко отразени в политиките на всички равнища. За да даде необходимия импулс, Комисията ще продължи да работи в тясно сътрудничество с Европейския парламент и очаква Европейският съвет редовно да прави преглед на напредъка в тази област.